

Leszek Wojteczek

Streszczenie rozprawy doktorskiej

Dyskurs wojenny w orędziach i proklamacjach prezydentów USA oraz deklaracjach wojennych Kongresu Stanów Zjednoczonych prowadzących do oficjalnie wypowiedzianych wojen.

Analiza z perspektywy etnografii komunikacji

Przedmiotem rozprawy jest zjawisko komunikacji językowej uczestników dyskursu politycznego, jakimi są prezydent USA oraz amerykański Kongres. Perspektywa badawcza przyjęta w rozprawie mieści się w podstawowych założeniach językoznawstwa antropologicznego, a w szczególności w obrębie etnografii komunikacji. Celem badań jest identyfikacja wzorców komunikacji, jakimi posługiwali się prezydenci USA oraz Amerykański Kongres, oraz wyjaśnienie zjawiska różnorodności środków językowych i komunikacyjnych, jakich w swoich przemówieniach używali prezydenci, aby osiągnąć swój cel – przekonanie Kongresu do ogłoszenia wypowiedzenia wojny. Materiał badawczy obejmuje prezydenckie orędzia wojenne, deklaracje wojenne Kongresu oraz prezydenckie proklamacje wojenne prowadzące do jedynych pięciu oficjalnie wypowiedzianych konfliktów: z Wielką Brytanią w 1812 r., z Meksykiem w 1846 r., z Hiszpanią w 1898 r., pierwszej i drugiej wojny światowej.

Badania wykazały stały trend wzrostu czytelności tekstów w przypadku orędzi prezydenckich. Na proces coraz bardziej czytelnego przekazu orędzi prezydenckich składa się szereg czynników: zmiany technologiczne na przestrzeni stulecia, przemiany społeczno-kulturowe, konteksty sytuacyjne poprzedzające wojny, cechy osobiste prezydentów. Analiza typologii argumentów pokazuje, że prezydenci unikali złożonej argumentacji. Prezydenckie orędzia wojenne i kongresowe deklaracje wojny zawierają głównie argumenty dwuelementowe, podczas gdy w prezydenckich proklamacjach wojennych dominuje argumentacja jednoelementowa. W swoich orędziach amerykańscy prezydenci odwołują się do: 1) patosu osiągniętego licznymi pokazami swojej emocjonalnej postawy; 2) odniesień do wydarzeń poprzedzających wojny w celu uzasadnienia proponowanych działań; 3) przedstawiania wroga jako uosobienia zła. Potrzeba przekonania publiczności do poparcia dla wojny zadecydowała o perswazyjnym tonie wszystkich pięciu orędzi wojennych. Deklaracje Kongresu, będące przede wszystkim aktami performatywnymi tworzącymi stan wojny na gruncie prawa międzynarodowego, są spójne w treści, a ta uległa niewielkim zmianom na przestrzeni ponad wieku. Z jednym wyjątkiem, ten sam schemat komunikacyjny można zaobserwować w odezwach prezydenckich: dominujące odniesienia do kontekstu sytuacyjnego, a także do szczegółów technicznych, których celem było dostosowanie prawa krajowego do potrzeb wojny.

Wrocław, 2022-04-07

Leszek
Wojteczek